

International Workshop
“Online access of Holocaust documents: ethical and practical
challenges”, Букурешт, 6–8. 6. 2017.

Национални институт за студије Холокауста у Румунији „Elie Wiesel“ организовао је у оквиру Европске Холокауст истраживачке структуре (EHRI II) међународни скуп под називом *Online access of Holocaust documents: ethical and practical challenges*. Скуп је подржала Европска комисија, а одржан је од 6. до 8. јуна 2017. године у Букурешту. Учествовало је 20 стручњака из више од 10 земаља света. Мултидисциплинарни скуп је окупио различите професије: од историчара и архивиста до рачунарских инжењера. Сваки учесник је представио рад своје институције. Разговарало се о практичном, техничком и мултилингвалном приступу архивима преко интернета, као и правним и етичким проблемима и дилемама, а међу њима су као најважнији наведени проблеми употребе и злоупотребе информација.

Како се скуп бавио политиком отвореног приступа документима, углавном је било речи о архивским документима/материјалима и њиховом јавном објављивању путем интернета. Указано је на то да велики број институција у свету има слободан приступ архиви путем Интернета, али и да постоји калкулисан ризик (мали, средњи и велики) због могуће (зло)употребе јавно објављених архивских материјала. Чули су се бројни проблеми приликом објављивања докумената путем интернета: проблеми око интелектуалне својине, стављања на сајт копираних докумената из других архива, али је највише било речи о праву на приватност и заштити података о личности (GDPR – General Data Protection Regulation). Са једне стране, постоји право на слободан проток информација, али са друге стране, постоји елементарно људско право на приватност. Због тога се разговарало о граници између јавног интереса за објављивање података и права на приватност. Иако се показало да постоји мноштво дилема око јавно објављивања многих материјала, на крају се дошло до једногласног закључка да приступ подацима зависи од правног аспекта. Најлакши приступ подацима је у Пољској, где, захваљујући законима и допуштењу јеврејске заједнице, сви документи везани за Холокауст могу да се објаве путем интернета. Тако на пример, пољски закон каже за фотографије да, ако је неко позирао, онда је дао пристанак да се његова фотографија објави. У Републи-

ци Србији пак не постоји закон о архивима, па зато треба поштовати веома рестриктивни Закон о заштити података о личности који се односи на сва лица: жива и мртва. И то је један од разлога немогућности објављивања базе података Музеја жртава геноцида „Жртве рата 1941–1945“ преко интернета, јер садржи нарочито осетљиве податке (националност, вероисповест), али и друге податке који су заштићени Законом о заштити података о личности (имена и презимена жртава, име родитеља, годину рођења итд.). На скупу је било речи и о дигитализацији архивске документације и вишејезичном приступу материјалима (неке институције превode документе на друге светске језике, док неке имају програме за то).

Међу учесницима скупа био је историчар Бојан Ђокић, стручни сарадник Музеја жртава геноцида, који је излагао на тему „Legislation of Republic of Serbia As a Barrier To Publishing Online Database ‘War Victims 1941–1945’ During WWII in Yugoslavia“. Његово излагање тицало се проблема око откривања персоналних података о жртвама Другог светског рата у Југославији (име, презиме, име родитеља, година рођења, националност, вероисповест итд.) због постојања Закона о заштити података о личности Републике Србије и непостојања закона о архивима.

Организатори скупа обезбедили су за учеснике и посету Националном архиву у Румунији и Националном савету за проучавање архива безбедности (орган који администрира архиве бивших комунистичких тајних служби у Румунији и развија образовне програме и изложбе у циљу очувања успомене на жртве комунистичког режима).

Бојан ЂОКИЋ